

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk és
előfizetési pénzek
küldendőkSzékelyudvarhely,
Bethlen-u. 5.
ev. ref. papi lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

Vajda Ferencz

FŐSZERKESZTŐ:

NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Mi a haza?

Kérdezd meg a hontalan bujdosót, hogy mi a haza? Szeme könnyel telik meg és nem szól semmit, de ezek a könnyek szebben, jobban beszélnek minden ékes szólásnál.

Hogy mi a haza? Szó ki nem fejezheti, ki mondani nem lehet, azt érezni kell. Oh, mert nem szegény, nem boldogtalan addig még senki, míg van egy darabka föld, melyet hazájának nevezhet. Oh bár csengne folyton fülünkbe édesmindnyájunknak a Szózat költőjének szava:

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely,
Áldjon vagy verjen sors keze
Itt élned, halnod kell!

Vannak nemzetek és vannak országok, de egy nemzetnek sincs olyan, vérrel írott története, mint a magyarnak. Forgassuk a történelem lapjait. Minden lapja, minden betűje vérrel van beírva, honfi vérrel, melyet nem mos le az idő vas keze soha. Vérrel, dicsőséggel van tele írva az a szent biblia, a magyar nemzet története. E Kárpátoktól övezte szép hazának minden rögét a hazafi vér tette termékeny, szentelte meg. Szívünk, lelkünk össze kell nőve legyen e szent rögökkel, melyektől ha elszakad az igaz honfi szív — elvérzik, megsemmisül.

Tekintsünk körül. Isten e földet mindennel megáldotta, a természet minden kincse, pompája itt összpontosul. A Kárpátok hatalmas hegyláncza, mint védő paizs övez körül, és melyik nemzet nem irigyelné tőlünk az Alföld termékeny földjét, játszó délibábját, Tokaj tüzes borát s a

hegyeink méhében rejlő megszámlálhatatlan kincseket.

Nem hiába mondja Petőfi, a szabadság lánglelkű dalnoka egyik, hazáját dicsőítő költeményében:

»Ha a föld Isten kalapja:
Hazánk a bokréta rajta!«

Igen, mert itt feltalálható Schweicznek vadregényessége, szép Itáliának bűbajos varázsa, északnak zordon vadsága gyönyörűségessé összhármonióban.

Ha szeretted a szabad pusztát, hol tekinteted szabadon száguldhatsz, nem korlátolja semmi, menj arany kalászos rónákra, s ha lelked betelt az arany kalászosok ringó tengerével, melyek között hatalmas Dunánk méltóságosan hömpölyög tova, megbámultad a fölötted lengő délibábot: menj a szép és vadregényes Erdélynek völgyei, halmjai, hegyei közé, hol egymást váltja fel a szebbnél-szebb tájkép, magasra törő hegyek, virágos völgyek, csörgedező patakok, melyek egyhangú kedves csacsogással szomorú és dicső dolgokat mesélnek neked, mert a földön minden bokr, minden völgy, halomnak külön története van, mert itt minden fa, minden bokr ezer éves történetünk egy-egy részletét regéli el . . . És ha lelked innen is tovább vágyik, menj fel, fel a Mindenség közelébe, hol lelked Isteneddel társalog, fel, fel a Kárpátok égre törő bércei, fenyvesei közé s borulj le és imádkozzál! És aztán, ha künn, a szent természet dicső templomában elszállott ajkadról a fohász: menj, be a földnek belsejébe s bámuld az ott elraktározott, kiaknázhatatlan kincseket.

Künn és bent, fent és alant, mindenütt a természet kincseinek kiapadhatatlan forrása — itt van maga az elvesztett éden,

És mégis e földhöz hányan lettünk hűtle-
nek? És mégis e tejjel-mézzel folyó Kanaán népe
koldusabb a koldusabbnál, ruhája rongy, s az
arany kalászos rónák mellett sok százezernek ajka
eped egy-egy morzsa kenyér után. És mégis . . .
és mégis hányan ragadnak kezükbe vándor-
botot? . . .

»Pusztulunk veszünk,
Mint az oldott kéve
Szét hull nemzetünk!«

Pusztulunk! Szívünk kihült. Kihalt szívünk-
ből a földnek rajongó, igaz szeretete. Fásulttá tett
a tespedés. Szemünk előtt nem a haza lebeg vég-
cél gyanánt, hanem az önérdék. Pedig, ha őseink
is így gondolkodtak volna, ma alig ha csengné
magyarszó ajkainkon e hazában.

Ebrednünk kell e tespedésből! Legyünk
egyek a hazának lángoló szeretetében, legyünk
egyek a szent cél elérésében, s ez a szent cél:
a haza boldogulása.

De hát mi a haza?

Kérdezze meg mindenki a saját szívét, s
feleljen az neki, és ha az nem tudja megmondani,
akkor nem is tudja soha megérteni, hogy — mi
a hazal . . .

Csiki Albert.

Rákóczihoz . . .

Visszük koszorunkat idegen országba
Forró kegyelettel letesszük szírodra,
Dicső nagy Rákóczi.
Édes lesz ma nekünk azt a szentelt földet
A mely poraidnak megnyugvást engedett
Könnyünkkel öntözni.

Hozzad, hozzád megyünk hazánk büszkesége!
Egyszerre dobban meg minden magyar szíve
Hisz' Rákóczi várja;
Dicső nagy szelleme jelenik meg köztünk,
És mi lelkesedve arrafelé térünk
Mere az ő sirja.

Messze idegenbe aluszod álmodat,
De mi most is látjuk csillogó kardodat
Kezedbe villogni.
S látjuk mindazokat, kit gyújtó beszéded
A szent szabadságért kardot fogni készlet
Életre ébredni.

Ne félj ó Rákóczi! nem halt ki belőlünk,
Általad szívünkbe oltott hevülésünk
Lobogó szent lángja.
Tudunk lelkesedni édes szép hazánkért
S bátran ontunk érte minden időben vért
Hívó szavaidra.

Szabadság felkentje! ő ne félts benünket,
A szívünkbe plántált haza szeretetet
Nem hagyjuk kiveszni.
Ha veszélybe volna dicső szabadságunk,
Érette mindenkor bátran sikra szállunk
S megfogjuk védeni.

Haza hozunk téged! mienk vagy egyedül!
Már e gondolatra szívünk miként hevül
Itt leszel közöttünk,
Porladozó hamvad édes anyaföldbe,
Ithon lesz örökre szíveinkhez nőve
Örök büszkeségünk.

Mert csak akkor leszünk valódi magyarok,
Ha közöttünk lesznek az igazi nagyok
Dicső szellemei.
S ha kábultságunkból új életre kelünk,
És a lánczot, a mi összetartja kezünk
Széjjel fogjuk törni.

Kóty. Mariska.

TÁRCZA.

A XVI. század vallásos köl- tészete.

— Irta: Nagy Elemér. —

2.

Nem akarok ezuttal a reformáczióknak, eme
a középkort a vallás által eltemető legtokéletesebb
reissancenek hittudományi tartalmával s fele-
kezeti irányával foglalkozni, de meg kell említe-
nem ama hatását, a melyet az irodalomra, főleg
az emberi szellem kibontakozására gyakorolt. A
reformáczió a szellemes gondolkodásra, vizsgáló-
dásra hívja fel, s épen ez az, a mi a reformáczió-
nak végtelen fontosságot kölcsönöz, a fejlődés,
haladás történetében. — Az irodalom se a régi
többé, kilép a nagyközönség elé. Van közönsége
hatalmas, messzeterjedő. Mert igen sok ember
maga akarja forgatni az írást és megtanul olvasni,
a többi pedig lesi, várja a szavakat, hogy gondol-
kodhassék rajta. Mindent átjár a demokratia áram-
lata, mint valami termékenyítő melegség; a régi
tekintélyek leomlanak, az előtérbe diadallal emel-
kedik fel a bíráló, kutató ész, a szabadság szel-
leme az egyéni erő. — S ez az irodalom, a

reformáczió költészete — egy hatalmas alapra, a
bibliára támaszkodik. Nincs könyv, melyért em-
beröltök jobban sóvárogtak, és alig volt egy is,
mely nagyobb hatást gyakorolt volna, mint a
reformáczió nemzedékére a biblia, az Istennek és
embernek, a teremtőnek és teremtesnek eme
fenséges epopejája. Ekkor volt a biblia valóban
»felemelő« forrás az etikadónak, erősítő eledele
az éhezőnek, vezető világosság a vákknak, szóza-
tos szó a süketnek, vidító vigasz a kétségbeeső-
nek, intő ítélet az elbizakodónak, repeső remény
a csüggedezőnek, andalító álom a virrasztónak,
boldogító bátorítás a féledezőnek, megtartó iratos
ír a betegnek, mankó az elesőnek! — Tehát
csak természetes, hogy a bibliás szellem körül
fog és átjár minden rétegen hatalmába ejti az
észt, a szívet, izlést és korlátlan uralmat nyer a
költészet termékeiben, főleg a jeremiádokban. Ez
a költészet a reformáczióból pattan elő és az új
iránytól kapta ihletét. Munkásai egy egész száza-
don át nagyrészt az új eszmék apostolai voltak,
buzgó papok és iskola mesterek, kik nemes
buzgalommal láttak hozzá, hogy a költészet
segítségével is terjesszék a reformácziót. Kik égtek
isten országáért, s áldozatul hozták érette min-
denőket, egy csomó szegény ördög, a ki ma itt,
holnap ott bukkan fel, örökös közdelemben áll a
nehéz körülményekkel, s a kinek élete is napról,

A mi ifj. egyesületünk.

Karácsony után természetesen lankadatlan szorgalommal folytattuk a tanítóval egyháztársadalmi tevékenységünket. A tagsági díjak befizetési ideje közeleghvén, daczára a mi lelkesedésünknek a tagok száma rohamosan apadt. Mit csináljunk? Hogy a művészetnek is tért hódítsunk, a tanító dalárdát alakított a vállalkozókból. Én a saját pénzemen szépirodalmi lapokat rendeltem az egyesületnek. De ezek még mind nem mentettek volna meg, ha egy mentő eszmém nem támadt volna. A farsangról, szóba került a hushagyó és a hushagyóval kapcsolatos dinom-dánom. Ha ókori bölcs lettem volna én is a fejemre üthettem volna így kiáltván fel: megvan! Hushagyón mulatságot csinálunk az iskolába! Helyes! zugott reá az aranyos fiataltság. Mulatságot bált rendezünk. A dalárda fogja rendezni; a dalárdisták csak fél díjat fizetnek. Ingyen csak nem járhatnak ők se télviz idején, hogy megtanulják a darabokat. Mert, hogy a dalárdának énekelni kell a saját mulatságán ez oly természetes, mint a napfény az égen.

Ettől kezdve ismét megtelt az iskola. Az ingadozók és hitetlenek megtértek. Gondunk volt rá, hogy szerepeket juttassunk nekik. Czigány fogadó bizottság, borvásárló bizottság, vőfélyek, terendiszítók, rendfelügyelők, pénztáros, ellenőrök, jegyszedők, ajtónállók, (hogy be ne szokjenek) bor kiáruló és a többi. Ne gondolják a városiak, hogy csak ők tudnak bált rendezni. És folyt a lázas készülődés, a tagsági díjak is megindultak. A bizottságok versenyeztek, a dalárda ment mint a karika csapás. Türelmetlenül vártuk a husha-

gyót, de különösen az estét. És végre megjött. Nagy sár volt, de a csillagok biztatólag mosolyogtak, hogy reggelre meg fog gömörödni. Jöttek a vendégek, omlottak; 50 krt. fizettek családonként, és 20 krt. személyenként. A ki párjával jött, ha dalárdista volt 30 krt., mert hogy a dalárdista csak fél díjat fizet. A cigányok (értsd kettő) rázendítették a székeltyalp alávalót és folyt a munka, telt a kassza. Mert hogy az elő kelők itt is később jönnek az is természetes. Zsufolásig megtelt a terem; a kik be akartak szökni azok is kim rekedtek mert nem fértek be. Mikor begyült a közönség a dalárda énekelt, azután én szoltam néhány szót, hogy az ősök is tudtak szépen mulatni, illő hogy az unokák is szépen mullassanak; főleg ne verekedjenek, ne hozzanak gyalázatot az ősi székelty névre. Bezárólag a dalárda újból énekelt és aztán folyt tovább a bál. Mi a tanítóval virasztottunk és gyönyörködtünk a 60—70 éves emberek tüzes tánczába. Éjfél felé asztalba ültek. De ez elől már megszöktünk. Én aludni mentem oly feltétellel, hogy később a tanítót felváltom a trázsaságban. Nem sokáig aludhattam. A tanító dörömbölt az ajtómon, hogy menjek hamar mert verekednek. Hirtelen összeszedtem magam, egy határjáró botot a kezembe kaptam és mentem a helyszínére. Ektelen zsvaj, láрма, szitok, sikoltás, és dulakodás halszott az iskola felől. A cigányzene még szinezte a hangzavart. Az ostrom-állapot már általános volt. Férfiak és nők, öregek és ifjak összeváltak fogózva, mint a méhraj. Mindenkinek volt valaki kedves, a kit féltett, vagy a kiért sikra szált. A legnagyobb része a béke érdekében küzdött. Alig tudtam áttörni a kifelé igyekvők vonalán. Az iskola felvágott fája már jórészben kézben

napra koczán fog. Mert az ő életük a bujdosás, az ő dicsőségök a szegénység, s az ő céljuk a küzdelem volt. Ugy hogy, nemcsak Dévai Bíró Mátyásra, hanem a XVI-ik század minden prédikátorára ráillik az a mondás, a mit Révész Imre, Dévai életrajz írója mond, hogy az ő céljuk nem az volt, hogy maguknak kényelmes, biztos és állandó otthon teremtessenek, hanem inkább az, hogy a protestantizmus eszméje minél meszebb vidékeken terjesszék s meggyökeresztessék, úgy, hogy az ő munkájuk tulajdonképp a magvető munkája, a ki ha elhintette a magot egy ponton, tovább megy és Istenre bizza az áldást, a munka eredményét.

Az így fejledező költészetet, oly társadalmi és vallási században, mint a milyen a XVI-ik század volt, a szenvedélyek, a pártoskodások, az eszmék ezen villogó, türelmetlen, elsodró harcában, a kor eszméinek uralniok kellett. És valóban a századnak a története, a századnak a lelkét fejezi ki e költészet, s különösen annak egyik ága: a jeremiádok.

Ezek a versek nevöket Jeremiás zsidó prófétáról vették, a ki siralmaiban kesereg a zsidó nép romlásán, s végül kegyelemért könyörög Istenhez. Ezek a vallásos tartalmu költemények is, a magyar népnek bünbe esését, az ősi isteni tisztelettől való eltérést, majd török rabságba esését

tárgyalják. Íróik előtt nincsen semmi enyhítő, semmi a mi a sziveket megvigasztalná, egyedül a könyörülő, a megbántott hittel és bizalommal, engesztelt Istenség. Hozzá menekülnek, mint üldözött vad, a kétségbeesők görcsös erejével kapaszkodnak trónjába, sőt a diadal biztos hitével biznak benne.

A jeremiádok világosan kifejezik, hogy a XVI-ik században úgy a protestáns, mint a kath. részről egymást vádolják a nemzet szerencsétlenségéért a mohácsi vészért, a török iga terjesztéséért. A bálványimádást okolják, melyért a törökkel veri az Isten a nemzetet. A nemzet erkölcsi megújulásának s megváltásának eszméje a vallás ereje és üdve által, egyiránt megvan a kath. és prot. táborban, s egyiránt vallásos és hazafias költeményeinkben. Olyan eszme érzés ez, a mely a XVI-ik század folyamán annyira belemegy a nemzetbe, hogy az 1546-iki törvények második cikkelyének 1. §-ában az országgyűlés maga jelenti ki, hogy az Isten büneiért veri a magyar nemzetet a törökkel, s meg kell kérlelni az Istent, hogy a magyar nemzet irányában kiengeztelődjék.

Ezért fordulnak mindjárt az első jeremiádiák a biblia képeihez, hogy hasonlatot vonjanak, és fenyegető veszedelmet hirdessék és kikiáltásák.

A protestáns vallásos hazafiság dogmáját

volt. Egy pár véres arc is követelte már a bosszút. Maig sem tudom, hogy hogy másztam fel, de egy pillanat alatt a cigányok emelvényén voltam és leintettem a cigányokat. És csoda történt, a háborgó tenger egy percz alatt lecsendesedett. És én a legnagyobb csendben mondtam el nem a legcsendesebb szónoklatomat, hogy a cigányoktól azonnal elveszem a hegedűt; az iskolát bezárom; a mulatságot feloszlatom s mehet ki-ki a merre akar, mert ez a hely nem korcsma stb. És lőn békesség.

Ez volt az első multság. Ennek a jövedelméből vettünk egy ócska hármioniumot, 70 Krán, és még maradt is meg belőle.

Húsvéthban már nem kellett biztatni, magok az ifjak kérték, hogy engedjük meg a multságot az iskolába. Megengedtük, illetve csináltuk együtt a tanítóval. Jövedelem nem volt sok, de volt egy nagy erkölcsi eredmény. Meg szűnt az öntözés. Így neveztek azt a rettenetes csuf szokást, hogy húsvétba elkezdve, első éjjelén a falu fiatalsága házról házra járt, az ablakok alatt a legtrágárabb beszédeket folytatták és kiáltozták be; a hol lány volt azt kihuzták az ágyból, vitték a kuthoz, hogy öntözzék meg. A mi cserép edényt elől, hátul találtak, összetörték, ha nem adtak pálinkát. Egész ünnepen nem tudott aludni egy család sem. A mi multságunk meghozta a csendet, és nyugalmat az egész falunak. A mostani fiatalság pedig már csak az öregek' nyomán ismeri, hogy mi volt az öntözés és virágózás.

Azóta mi minden esztendőben megcsináljuk a három multságot, karácsonyba, húshagyón és húsvétba. Ez azt teszi, hogy mi virasztottunk, s ők mullattak. A tanítónak e mellett felforgatták

már *Farkas András* az első »nyomtatott« magyar prot. verselő kifejezi. A zsidó és a magyar nép között von párhuzamot művében. Lelkével az ó-testamentumba merülve, a zsidónép történetének tükrében látja a nemzetek életét szabályozó törvényeket. Magyarország sötét viszonyaiban a választott nép sorsa tükröződik, s a bibliai gondviselés eszméi nyernek valósulást.

A költői előadás csodás naivságával beszéli el, hogy a mint Isten a zsidónépet kihozta E.-ből, hasanlóképp őseinket kivezette Scythiából Pannoniába; de itt Istent magunkra haragítottuk hitetlenségünkkel, vakságunkkal és nagy hamisságunkkal, az Szerém borának nagy torkosságával. Azért Isten haragja ellenünk felgerjedt.

»Másfelől esmétlen az magyar Urak,

Elhajlának koronás keráloktól:

Pártokat ütének János kerál ellen,

Királt emelének az Német országból,

S a sok pártolással ez ország megnyomorodék.»

Végezetére aztán Isten mireánk kihozá a török császárt, mint a zsidó népre és Jeruzsálemre régen vitte vala az Nabugodonozort.

(Folyt. köv.)

egész udvarát. Az orditástól a legtöbbször még a tanító családja sem tudott aludni. A nyughatatlanság mellett sokszor mi voltunk a pénztárosok, a jegyszedők. Fizettük a tagsági díjakat, belépti jegyeket. És az eredmény?! Mindjárt megmondom.

A mint már említém vettünk egy hármioniumot. 70 koronáért. Megcsináltattuk az iskola padjait 30 koronáért. Adtunk a harangszék megcsinálásához 56-, a templom javítási alaphoz 260 koronát. Ez utóbbi önmegajánlás utján történt, minden kepefizető fizetett belépti díjba 2 koronát, de sokan voltak a kik a nemes czéla megtoldták még 2,—3—5 koronával is a jegy árát. Nem utolsó jelenet volt az sem mikor templomból kijövet alkalmával a nyuzó cigány alázatosan meginstálta a szent ecclesiát, hogy ő szegény ember többet nem tud adni, de egy koronát elhozott, vegyük el azt tőle kegyes adományul.

Kovács László

Isten ígéje.

Az örökkévaló prédikáció.

I. Kor. IV. 16. Kérlek titeket, hogy legyetek az én követőim.

Sokféle beszéd esik manapság — sokféle tudományról. Még a Krisztus evangéliumát is — darabokra tépné a pártokra szakadt emberi értelem, hogy egyik másik igazságából tőkét faragva — a maga igazsagai virágzó fájának — örökérvényűnek láttassék az ő ideig óráig felszinen való mozgása. Egyik ember így, a másik amugy — de mind mást látnak még az evangéliumban is, — rendesen azt csak, — mivel maguk ékeskednek — és az ismerőseik rovására irható hibákat. Ez általános emberi gyengeség. Így volt ez Korintusban, midőn Pál »tájnek italával« táplálta e gyülekezetet, és nem »kemény eledellek«, mert nem szenvedhetik vala el, — sőt még ma sem szenvedik a testi emberek. Erre szól az Irás, ide beszél az apostol is, hogy értessék meg — némcsak Korintussal, de mivelünk is azt: *e világ bölcsessége Isten előtt bolondság; mert meg vagyon írva: Meg fogja a bölcséket az ő bölcseségekben.* (I. Kor. III. 19.)

Igy vezet reá az apostal, az örökkévaló bölcsességre, minek hirdetése a legszebb prédikáció, mit elmondani csak egy olyan étellel lehet, melynek jelszava: Kövessetek engem!

Melyik a nagyobb hadvezér? Ki azt mondja katonáinak: előre vitézek — avagy, aki ezzel biztatja vitézeit: utánam fiuk? Eldönthetetlen kérdés. Amde a Krisztus evangéliumának vitézei többre becsülik, határozottan az utóbbi buzditást és így ezt: Kérlek titeket, hogy legyetek az én követőim. Az ilyen felhívás bölcsessége olyan, hogy abban nyilvánvaló: az Isten előtt bolondság e világ bölcsessége. Mert nem megalkuvást, sem engedékenységét, hanem határozott munkát követel a szeretet által. Valamiként félre ne értsetek! E szeretet széldsége, nem lágység, avagy langy melegség. Határozottsága nem uralmi vágy, hanem

olyan ragaszkodás a Krisztus evangéliumához, melynek egyetlen jelszava: Legyetek az én követőim!

Azt olvastam valahol, hogy nemzetünk legdicsőbb korszakának névtelen hősei három vezényszót tudtak: Ez elég volt megverni az ellenséget. Nekünk keresztyéneknek elég egy is, ha igazán leakarjuk győzni a hitetlenséget és ezzel a bünt. Ábrahám fiát vitte áldozatul, hogy győzze meg a hitetlenséget: tőlünk az Ur csak szívünket kéri. Dávidnak, hogy a hitetlenek felett is ur lehessen, ezekkel szemben kellett küzdenie: nekünk elég önmagunkkal is. A megváltó kereszthalállal nyert győzelmet: nekünk csak a bűneink keresztre feszítése szükséges, hogy e halálból feltámadva az üdvösség örökéletét éljük. És Pálnak ezer szenvedése tömérdek fárada, mind az ő hitének győzedelméért volt: nekünk elég lélekkel vallanunk az Urat és szívből imádkozunk azért, hogy a Megváltó követői lehessünk.

Ezt élni, így a legszebb élet. A szegletes üveg sok szint csinál a fehér napsugárból, a mit nézni nemcsak a gyermeknek, — de még a felnőttnek is gyönyörűség. A mi hitünk az Isteni kegyelemnek életető napsugarát felbontja az üdvösségnek ezer meg ezer pompás gyönyörűségére, a mely kísér lépten nyomon, percről-percpre ami életünkben. Ennek

egy a titka: Legyetek az én követőim.

Az én követőim, senki sem máséi. Nem a bölcsessége, nem a gazdaságé, nem az igaztalanságé, a perpatvaré, gyűlölködésé. Egyedül az én követőim. A szereteté. Ebben ott van az egész világnak minden gyönyörűsége, benne minden hűség — általa lesz valóság minden reménység, még a szívnek legtitkosabb vágyai is. Legyetek az én követőim! Ezt írja Pál apostol. Ezt kellene, hogy hirdesse minden prédikáció, mert akkor az örökkévalóság beszéde lenne és örökkévaló prédikáció.

Ilyes profétát az Ur elküldi a Kérith patakja mellé, hogy ott rejtőzzön el — és táplálja — hollók által, melyek a nagy szárazság és nyomorúság idején, kényeret és hust visznek a profétának. (I. Kor. 17. 5—8.)

Ha mi legnagyobb szorongásunk, lelki küz-

delmeinkben a hitetlenség által elüzetünk e világ arculatja elől, még akkor is az Ur kegyelméből fáplálni fog az ő bölcseségének beszédével: Legyetek az én követőim!

(Feketelak)

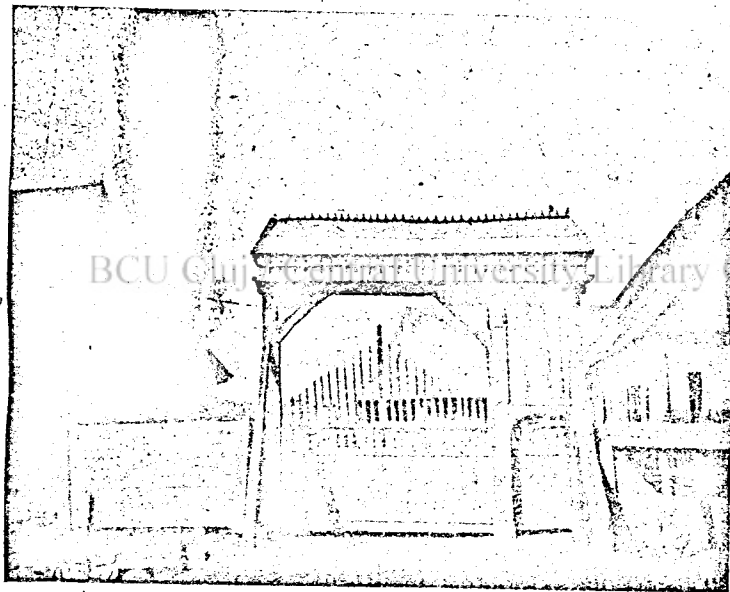
Osvdth Lajos.

Hazai krónika.

— 1905. jan. 12 —

Képviselő választások. Ő Felsőge, mint jeleztük, jan. 4-én trónbeszéddel feloszlatta a képviselőházat és egyben elrendelte, hogy az új képviselőházat febr. 15-re hívják össze. Ebből kifolyólag Tisza István gr. mint belügyminiszter kirta a képviselő választásokat és azok határidejűl jan. 26-tól, febr. 4 ig terjedő 10 napot tűzte ki. Megindultak tehát országsszerte a korteskedések.

Itt a jobb pártot, ott a balpártot éltetik. Hogy ki milyen jelöltre szavazzon, abba mi belé nem szólhatunk. A politika nem tartozik hozzánk. Hanem kérdezze meg minden ember a szívét és a mit az mond, kövesse. Egy dolgot azonban a politikai kortes- és programmbeszédekből ki kell emelnünk. És pedig, azt, a mi egyetlen egy beszédben sincs benne. *Ez a dolog: az 1848. XX. tr. cz. végrehajtása.* Főleg a miniszterek és a miniszterelnök

SZÉKELY-KAPU ZÁGONBAN.

beszédére voltunk kíváncsiak, hogy mit mond erre vonatkozólag. Sok mindenről beszélt Tisza miniszterelnök a budapesti belvárosi kerületben tartott program beszédeben, de az 1848. évi XX-ik törvényczikk végrehajtásáról egyetlen szót se szóllott. Nekünk pedig nem elég az, hogy felvegye programjába és a végrehajtását elodázza. Eddig csak annyit tudunk a miniszterelnök úr szándékából, hogy az egyházi adóterhen könnyíteni akar. Ez szép dolog, de hol vannak a többi kapcsolatos dolgok: a lelkészi fizetések rendezése, a theológiák fejlesztése, a hitoktatás kérdésének megoldása, a felekezeti sérelmek orvoslása stb. Egy dolgot azonban dicsérőleg említünk meg a Tisza beszédeből. Mikor ugyanis a tisztviselők fizetésének emeléséről beszélt, azt ígérte, hogy a felekezeti tanítók fizetését is *fel* fogja emeltetni annyira, mint a mennyi az állami tanítók fizetése.

Hát ezt meg is kell tegye, hacsak a tanítók között választalat nem akar huzni.

Ime, ilyen kilátásokkal áll a prot. egyház a választások előtt. Sehol egy hang, mely jogos kívánalmaink kielégítésére irányulna.

A pártok. A jelenlegi választások alkalmával a következő pártok lépnek küzdelembe: A *szabadelvűpárt*, melyet közönségesen kormánypártnak, vagy jobb pártnak neveznek. A *függetlenségi 48-as párt*, melyet Kossuth-pártnak, vagy balpártnak neveznek. Ezen pártba olvadt bele az Apponyi-párt és Ugron-párt. Az *ujpárt*, melyet vezéréről, Bánffy Dezsőről, Bánffy-pártnak is neveznek. A *néppárt*, melynek vezére Zicsi Nándor. A *disszidensek pártja* Andrásy Gyula gróf vezérlete alatt. Ezek tulajdonképpen kormánypártiak csak a nov. 18-iki házszabálysértés miatt léptek ki, a kormánypártból. A *demokrata-párt*, melyet eddig Vázsonyi Vilmos pesti követ képviselt a Házban. Itt tulajdonképpen meg is kellene, hogy álljunk, mert itt végződnek a politikai pártok. De ezeken kívül külön pártot alkotnak a *szászok* és *románok*, az ugynevezett nemzetiségi pártokat. A románok eddig vonakodtak a nemzetiségi képviselő választástól, de most, hol többségben vannak, jelöltek állítottak fel. Külön jelölteket állítottak a *szociálisták* is. Eddig ezek sem jutottak győzelemhez sehol. Valamennyi párt ez idő szeriint, a kormány ellen küzd, és mint szövetkezett ellenzék jelöltet állított a kormány jelöltje ellen.

követni fog nem sokára a negyedik is. A japánok pedig az oroszok elsülyesztett hadihajóit kiemelik és azokat kijavitva, használják az oroszok ellen-

Egyházi élet.

A hálás kis leány. A mult évben konfirmált a székelyudvarhelyi ref. egyházban *Bocskor Zsuzsika*, a ki szülőivel Gyergyó-Szent-Miklóson lakik. A hit, melyben megerősödött, most is ide köti egyházunkhoz. Bizonyosága ennek ama 6 korona kegyes adomány is, melyet a »Vasárnap« előfizetése kapcsán küldött templomunk számára. Ha minden kis leány ilyen igaz szeretettel ragaszkodnék egyházához a konfirmáció után, akkor lenne igazán erős a mi egyházunk. Bocskor Zsuzsika adományát e helyen nyilvánosan nyugtázzuk és a székelyudvarhelyi ref. egyházköztség nevében hálás köszönetet mondunk érte. Kelt, Székelyudvarhelyt, 1905. jan. 10. Vajda Ferencz ref. pap.

Egyházi estely. Január 4-én este *Szentlászlón* nagy érdeklődés mellett tartott meg az első egyházi estely, mely egyike volt a társas körü egyházi estelyeknek. Kállai Ferencz beszolgáló lelkész megnyitót mondott. Lajos János bögözi pap a *hívek és belső emberek között: viszonyról* tartott szabad előadást. Vida András óczfalvi tanító a *szülők szerepéről az iskolai nevelésnél* olvasott fel. A háromszori egyházi éneket Mólnár Mózes tanító vezette.

Világkrónika.

Japán-orosz-háboru. Port Ártur bástyáin japán lobogókat lenget a szél. A vár átadása végleg megtörtént. Stössel és Nogi japán tábornok találkoztak is egy kis faluban és a legszívélyesebben üdvözölték egymást. Stösselnek egy szép fehér paripája volt, a mi nagyon megtetszett Noginak, fel is ajánlotta röktön a japán vezérnek. De Nogi azt mondotta, hogy mint ajándékot nem fogadhatja el, mert az is hadi zsákmány, a hadsereg részére azonban meg fogja tartani. Stössel és négy tengernagy, kik becsület szavokat adták, hogy nem fognak a japánok ellen harcolni, viszatértek hazájukba.

Hadifoglyok. A napokban adták át a port-árturi foglyokat a japánoknak, összes számuk 878 tiszt és hivatalt, valamint 23,491 főnyi legénység. A súlyos betegek egyelőre a port-árturi tábori kórházakban maradnak. Az összes szállítóhajókat Japánba viszik, mihelyt berendezik tartózkodó helyüket. A port-árturi sereg 878 tisztje közül 441 becsületszavát adta, hogy nem vesz többet részt a háboruban a japánok ellen. Ezért a kapituláció feltételeinek értelmében megengedték nekik is, hogy visszatérjenek hazájukba.

Oroszország tovább folytatja a háborút. A vereség daczára is, a harczias hangulat olyan erős Oroszországban, hogy immáron útnak eresztették a *harmadik orosz hajórajt is*. A második orosz hajóraj, ugy látszik nem mer megütközni a japánokkal, Ezért szereltek fel egy harmadikat, a mit

Télben.

Mily szép volt itt a zöld vetés,
Mi szép a sok virág!
S most mindent bús lepel fedez
Most minden pusztaság.

Mily ragyogón süttött a nap.
Es zengett a madár!
Es most a dal elhallgatott
S meg dermedt a sugár.

Valami nagy gyász sulya ül
A mindenség felett
Nehéz felhők mint kárpitok
Boritják az eget.

Hőfödté messzeségeken
Által sivit a szél
Es ugy zokog . . . Jól értem én,
Mit sirva el beszél

Miért muló, mi szép, mi jó
Dal, illat és sugár?
Oh Istenem, én Istenem
Miért nincs örökre nyár?!

Biró Dénes.

Kegyesség útja.

Megfelelt . . .

Egy dözsölő társaság hangos jókedvében, ócsárolt mindent, mi nem a gyönyörüségnak és az élvezetnek áll szolgálatában, következés képen még a vallás sem részesült semmi kiméletben. A

mikor a szesz-szülte lelkesedés a tetőpontján volt, akkor tért be a vendéglőbe egy jámbor utas pap, ki meghuzódva egy sarok-asztalnál vacsorát kért. Alig fogyasztotta el félíg vacsoráját, máris kikezdette a mulatótársaság vezére. Szónoklatát megszakitva — oda lépett a paphoz és így hívta ki vitatkozásra: »Uram! ön olyan komolyan viseli itt magát, hogy feltételezzük azt, hogy mivelünk nem ért egyet. Kérjük mondja el nézetét ha ellenkező is!« »Ezzel akarták gúnytárgyává tenni. A pap elvégezvén étkezését így felelt meg: »Engedjék meg Uraim, hogy mielőtt beszélni kezdenék egy kérdést tegyek önöknek: Van-e itt szó-lás szabadság?« Természetesen! kiáltottak valamennyien.« Akkor remélem szabad hallgatni is — folytatta — és így nyugodalmassal jó éjszakát kívánok az uraknak«. A társaság tagjai ámulatlan néztek össze és csak azután értették meg a szellemes választ.

Ha mi is még hallgatásunkkal is hitünk mellett tennénk bizonyosságot!

Egy szép szokás . . .

Régen a rómaiak a hies szülők gyermekeiknek kitüntetésként megengedték, hogy apjuk arczképét, kis szivalaku éremben nyakukon hordozzák. Ez figyelmeztette a gyermeket, hogy méltó legyen az apjához.

A hies, Karthagót leverő, Sápiónak fia is megkapta ezt a kitüntetést. Büszkén is viselte egy ideig. Ám de elfeledkezett csakhamar nemes apjának kiváló erényeiről és dobzódó élete, aljas szenvedélyei tették hirhedtű nevét. A római tanács — hogy hadvezére nevét tisztán őrizze meg — még a hadvezér fiával szemben is, — maga elé rendelte a nemes ifjut és nyilvánosan tépette le az atyja képét a nyakáról.

Ha a mostani keresztyének — így szégyenitnék meg azt, ki méltatlan keresztyén nevére?!

(Feketalak.)

Tallózta: *Osváth Lajos.*

Mai képünkhöz.

A »Vasárnap«, hogy minél szélesebb körű ismereteket nyújtson olvasóinak, időnkint egyes vidékek népeit, lakásait, építkezéseit is bemutítja. Szóval népismereti közleményeket és képeket is ad. Ez alkalommal Háromszékmegye *Zágon* községből mutatunk be egy régi Székelykaput. Ma napság, már ritkaság számba kezdenek menni az ilyen kapuk. A régi székelykapuk felirata az: »Isten segédelmével építette e kaput N. N. és felesége N. N.« De a másik kapufélen még ilyen írás is olvasható:

»Vándor, e kis kapu nem akar kizárni,
Csak azt mutatja, hogy merre kell bejárni.«

Vegyes hírek.

Olvasóinkhoz. A *Vasárnap* ez évi harmadik számát még mindenik régi előfizetőknek megküldöttük, mert tartott a régi czim szalag. A negyedik számot már csak azoknak küldhetjük, kik előfizettek, vagy magokat előjegyeztették. A kik ez évben is mellénk akarnak sorakozni, kérjük, hogy a felül minket tájékoztassanak.

Az elmúlt évről még majdnem 500 Korona hátrálék van künn. Szívesen kérjük, a kiket illet, hogy hátrálékaikat küldjék be. A mult évet csak úgy zárhatjuk be adósság nélkül, ha a hátrálékok pontosan befolyznak. Ez ideig még csak 503 előfizetők jelentkezett. Hogy a lap a maga erején megélhessen, legalább még 200 előfizetőre van szükségünk. Meglesz-e ez? A jövő mutatja meg. Az 1903. és 1904. évi számadást közelebről köze fogjuk adni.

A *Vasárnap* előfizetési ára egész évre 4 kor; félévre 2 kor; negyedévre 1 korona. Előfizetési pénzek a felelős szerkesztő czimére küldendők Székelyudvarhely, Bethlen utca, ref. papi lakás 5. szám.

József főherczeg Fiumében nagy betegen fekszik. Felgyógyulásához azonban remény van.

Szabó Sámuel, kolozsvári ev. ref. koll. tanár haláláról, hirt adtunk már röviden a Vasárnap mult számában. Élete nevezetesebb eseményeiről most a következőket írhatjuk: Szabó Sámuel a szabadságharcz kitörésekor a pesti hadapród iskola növendéke volt, a honvédtüzérséghez lépett s Nagyváradról áttették a székely tüzérséghez, ahol Gábor Áronnak, a hies ágyuöntőnek, lett a segédtszije. Részt vett a kőkösi csatában is, ahol a hős Gábor Áron ágyugolyótól találva a hid védelmében elesett. Bem tábornok 1849-ben főhadnaggyá nevezte ki s parancsnoka lett a székely tüzérségnek. A fegyverletétel után álnév alatt asztalossegéd lett s így került el a hatalom üldözését. Aztán Heidelbergben, majd Göttingben tanult s a marosvásárhelyi ev. kollegium tanárnak hívta meg, ahol 10 évig tanított s Kerekes Samu tanártársával, a verses rögtönzések országos hírű mesterével, szépirodalmi lapot is szerkesztett s Inczédi Samu ezredes halálával ő lett a kolozsvári honvédegyelet s a Vasvári Kör elnöke s nagyon sokat fáradozott a Vasvári emlék összegyűjtésén. Mint jeles pomologus, az Erdélyi Gazdát is ő szerkesztette. A kolozsvári Mátyás-szobor leleplezése alkalmával pedig Kovács Dezső tanárral emlékkönyvet írt Mátyás királyról. Ő rendezte sajtó alá Nagy Sándor főhadnagy és ref. pap nagyrdekü emlékiratait is Háromszék önvédelmi harcáról, amelynek rendkívül becses függelékét képezi Bem tábornok eredeti parancskönyvének hű másolata. Az eredeti pedig számos szabadságharczi okmánynyal együtt az elhunyt nagybecsű hgya-

tékát képezik, emelyeket a kolozsvári. 48-as ereklyemuzeumra hagyott. Mint tanár igen buzgó tagja volt egyházunknak is. Különösen az enyedi kollegium anyagi ügyeinek a rendezése ügyében és a theológiának Enyeden hagyása kérdésében fejtett ki nagy mozgalmat. A gyűlésekről és az egyházi kérdésekről naplót vezetett, mely igen becses adatokat tartalmaz.

Tudomásul. Miután »Pihenőre« cím alatt kiadni szándékolt köteteimre hihetetlenül kevés (23) előfizető és megrendelő jelentkezett s így a kötet kiadása lehetetlené vált, becses tudomásukra hozom azoknak, kik az előfizetési összeget elküldötték, hogy pénzüket a kongrua kiutalása után vissza küldöm. Erkvás, 1905. jan. 9 G. Diószeghy Mór ref. lelkész.

Ujtás a postán. A posta- és távirtda vezérigazgatóság 1905. évi január hó 16-tól kezdve, a távirtdai küldönczdiak módjára azt az üdvös ujtást fogja életbeléptetni, hogy a közönség expresszküldeményei után a küldönczdiakat a postaadás alkalmával fogja leróhatni az esetben is, ha a címzett oly helyen lakik, ahol nincs postahivatal. E szerint a rendeltetési postahivatal székhelyének külterületére és külkézbesítő kerületébe szülő expresszküldemények után a feladáskor fizetendő expressz-díj egységesen 1 koronában lesz megállapítva, melynek fejében a rendeltetési postahivatal, bármily nagy távolságra minden egyéb külön költség felszámítása nélkül külön küldöncz utján fogja az expressz-küldeményt a címzetteknek elküldeni. Belterületen kézbesítendő expressz-küldemények expressz-kézbesítési díja azontul is 30 fillér (illetve csomagokért 50 fillér) marad.

Farkaskaland. A minapjában egy magyarósi székely, feltarisznyázva ment Szovátára holmi ügyes-bajos dolgának elvégzése végett. Szép csendesen ballagott az öreg székely, mikor csak egyszer azt látja, hogy két farkas üldözi őt. Neki iramodott erre s szaladt előre, ahogy csak tudott. Az ut szélén egy fa volt, kapta magát az öreg s felmászott hirtelen arra. A két farkas megállott a fa alatt s folytonosan üvöltött fölfelé. Az öreg majdnem egy félóraig ült a magas faágön, fázott, didergett s már-már kétségbeejtő lett a helyzete. Ekkor a hátán lógott tarisznyát a benne levő elemóziával együtt ledobta a farkasok közé s azok nekirohantak, de a fiatalabbik farkas ügyesebb volt, szájába kapta a tarisznyát s elszaladt vele. Am a másik se volt rest, szaladt a zsákmányt vivő társa után, hogy ő is kaphasson valamit a jóból. Mikor aztán vagy négy kilométernyire elszaladtak a farkasok, egymás közt veszekedve a tarisznya fölött, az öreg székely leszállt a fáról s nyugodtan folytatta útját, mintha semmi sem történt volna, csak Szovátán ért rá, hogy elbeszélje a vele történt furcsa esetet.

Természetes petróleum-szökökut. Romániában Campina város mellett egyik petróleumkutból földrengés kíséretében a nyers petróleum óriási sugárban tört elő. A petróleum 100 méternél magasabba szökött fel. A környéket elöntötte a petróleum és a közeleső Prahova és Doftona folyókba szakadt bele. A kitörő anyagja kutat

szétrombolta, nagy köveket ragadva magával a magasba. A részvénytársaság munkásai százával dolgoznak a szökökut körül, hogy a drága anyagot megmentsék. Eddig a kifolyt anyagból több ezer vaggonos tartányt töltöttek meg.

Összerágott bankók. Szomoru meglepetésre ébredt a minap Torday József székelyudvarhelyi csizmadia mester ref. temetőkeri ör. A székrenyben, a ruhák közé börtáskába elrejtett papírpénzét az egerek a szó szoros értelmében összerágták. A bugyelárisban 8 drb. 20 koronás papírpénz volt, a melyből most a legnagyobb darab alig egy filléres nagyságu. Az eset annál meghatóbb, mert a pénzt beteg-felesége gyógykezelésére vette ki a takarékból.

A legújabb orosz csoda. Az orosz kormány lapjai csodálatos tüneményről adnak hírt, melyet a susani polgármester és más hivatalnokok egy mozgósítás alkalmával rendezett istentisztelet alatt láttak. A székesegyház fölött hatalmas, szivárvány színeiben csillogó kereszt jelent meg, mely kelet felé mozgott. A babonás orosz világ ebből azt magyarázza, hogy az ég Oroszországot a háboruban győzelemre fogja juttatni. A csodát persze azonnal megsürgönyözték Kuropatkinnak, aki ezekután kötelességének fogja tartani, hogy győzőn, ha ugyan a japánok megengedik.

Gabona piac Budapestén.

jan. 12.

Buza:	50 kilónkint	10 k. 15 f.	—	10 k. 45 f.
Rozs:		7 k. 50 f.	—	7 k. 75 f.
Árpa:		7 k. 20 f.	—	7 k. 40 f.
Törökbuza:		7 k. 90 f.	—	8 k. 10 f.
Zab:		6 k. 90 f.	—	7 k. 30 f.
Repcze:		11 k. 25 f.	—	11 k. 50 f.

A szerkesztő postája.

P. M. Kolozsvár. Saját magam czimeztem meg és küldöttem Ozsdolára a bejelentett címre a lapot. Együtt ment az első és második szám. Gondolom, hogy megérkezett. Ellenészetben szívesen megküldöm újból Köszönöm a nagybecsü-pártfogását

I. L. Kovászna. Elő van jegyezve. Megy.

Gy. B. Zabola. Vettem a 2 koronát. De kérem tudatni, hogy melyik szám maradt ki, mert azt nem tetszett megírni, s akkor szívesen megküldöm.

V. J.-né. Zernest. Ugy van az előfizetés, a mint tetszett írni; 2 Kor. a múlt év második felére jár.

P. Á. Brassó. Szívesen kérek, hogy az előfizetők névsorát küld be, különben a következő számot nem tudom expedni. A pénz később is megkapjuk. Most a névsorra van szükségem.

D. P. Hosszufalu. Ugyan ezt kérem a kollega urtól is.

K. F. L.—a. A »M. Sz.« álláspontjával mi sem értünk egyet. Az még sem járja, hogy egyik nagy emberünket a másik érdekében egészen be akarja feketíteni. Ezzel az eljárással egy cseppet sem használ a ref. egyháznak. Mikor a részvényeinket befizettük, nem ilyen prot. lapra gondoltunk. Ugy-e, te sem? Azon csodálkozom, hogy a papság nem látja át, hogy az a lap egyházunkat politikai eszközül használja fel. Ez pedig nem helyes. Az idő, hidd el, nekünk fog igazat adni!

V. A. M.—Vásárhely. Kevés változtatással közölhető lesz,